

Яку мету в цілому переслідувала ваша Комісія, вносячи до чорнобильського законодавства зміни і доповнення?

- Ми змістили деякі акценти в ньому. Причому, не додали жодного карбованця, й не зеконотрили на ньому також ані крихти. Економити ми не можемо, тому що наше головне завдання - захистити людей. А внаслідок того, що бюджетом на цей рік визначено фінансування чорнобильської програми лише на 39 відсотків від потреби, то, самі розумієте, додати щось теж було неможливо.

- Тобто фактично зроблений перерозподіл коштів?

- Безумовно. Але за урахування деяких обставин. Ми повинні були зробити всі статті закону працюючими, бо багато з них не діяли. Наприклад, ст. 20, 21, 22, в яких йшлося про пільги дорослого населення, не розповсюджувалися на дітей. Ми окремо виписали ст. 27, яка визначає певний статус дітей, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, і ст. 30, де міститься перелік всіх пільг, що надаються дітям.

По-друге, стара редакція закону не містила в собі механізм переходу постраждалої дитини по досягненні нею 18 років у статус дорослої людини, теж постраждалої. Ми ввели цей механізм.

По-третє, ми визначили статус дитини-інваліда, яка стала такою внаслідок Чорнобильської катастрофи. Крім того, ми ввели під захист закону дітей, хворих на рак щитовидної залози, які не проживають на забруднених територіях. А сьогодні в Україні таких дітей більше 500.

- Тобто тих дітей, які отримали це онкологічне захворювання і не внаслідок аварії на ЧАЕС?

- Уже весь світ визнав, що стрибок захворювання на рак щитовидної залози відбувся від наслідків Чорнобильської катастрофи, отже, де живе дитина, поруч із зоною, чи далі, немає значення.

- В останні роки через комерціалізацію транспорту не діяла також стаття про безкоштовний проїзд чорнобильців...

- Так, останнім часом автобуси переводяться в розряд маршрутних таксі, особливо в сільській місцевості, і надані пільги не працювали. Але за новою редакцією люди будуть користуватися пільгами в автобусах, іншому транспорті, що діє в режимі таксі, за винятком РАФиків та автомашин, де не більше дев'яти місць.

- А що ви можете сказати тим чорнобильцям, які стоять в черзі на житло?

- Нова редакція містить більш жорстку формулу для місцевих Рад по наданню житла інвалідам-чорнобильцям, ліквідаторам. Ми зобов'язуємо Ради виділяти 15 відсотків житла для цих категорій людей, а Кабінет міністрів - вишукати додаткові кошти в держбюджеті.

Крім того, і це дуже важливо, ми ввели також іншу формулу - зонування території буде готуватися урядом, а затверджуватися тільки Верховною Радою. За цю зміну парламент проголосував з огляду на сумнозвісну постанову № 600, яка викликала так багато подиву і протестів, і дію якої ми свого часу припинили.

- А чи правда, як гово-

рили депутати під час парламентського слухання про Чорнобиль, що в Кабінеті міністрів зараз готується новий перелік населених пунктів, які мають бути позбавлені статусу радіаційного забруднення?

- Це не зовсім так. Навіть за діючою нині редакцією закону, процес перегляду зон повинен іти знизу доверху, тобто за поданням відповідних Рад. Постанова ж № 600 була сформована навпаки, зверху донизу. Ми звернули увагу Кабінету на порушення закону і він підготував пропозиції, які розглядаються в сільських, се-

Полинова зоря впапла і на долю малюків, яких від народження вважають потерпілими.

ЗМІНИ І ДОПОВНЕННЯ ДО ЧОРНОБИЛЬСЬКОГО ЗАКОНУ

ЗАХИСТИТИ МІЧЕНИХ АТОМОМ

НА ЗАПИТАННЯ ВІДПОВІДАЄ ГОЛОВА ПАРЛАМЕНТСЬКОЇ КОМІСІЇ З ПИТАНЬ ЧОРНОБИЛЬСЬКОЇ КАТАСТРОФИ ВОЛОДИМИР ЯЦЕНКО

лицьких, районних Радах. Без їх згоди змін не буде. І остаточне слово за парламентом.

- Але ваша Комісія проявила не тільки турботу, а й жорсткість, обмеживши деякі пільги...

- Є кілька новацій, які викликали чимало суперечок і протестів. Перша - це стаття

по митних пільгах, склала 415 млн. доларів США. Це вже не один відсоток! Це сума, яка дорівнює загальному річному чорнобильському фонду. Підкреслюю - лише за 9 місяців.

Ми проти скасування цієї пільги взагалі. Але за те, щоб надати таке право загально-

б це допустити, коли держава багата. Але коли чорнобильська програма фінансується на 39 %, то пробачте...

- Чи змінився закон в частині надання чорнобильцям автотранспорту?

- Інваліди першої групи будуть отримувати його, як і раніше, а другої - лише за медичними показниками. Чому так? Тому що є чимало випадків, коли люди, які ближче стоять до розподілу автомобілів вже давно одержали їх. А ті, які мають захворювання опорно-рухового апарату й найбільше страждають, і досі чекають. У нас навіть не було рідкості, що дружина і чоловік фіктивно розлучилися, щоб отримати кожен по автомобілю а потім жили разом, як ні в чому не бувало. Але чорнобильський закон - це не спосіб збагачення за рахунок держави, а спосіб захисту найбільш постраждалих людей.

- Коли ви готували зміни до закону, чи задумувалися ще раз, як розв'язувати долю самоселів у 30-кілометровій зоні?

- Безумовно. Пропозицій було багато. І навіть така - якщо людина повертається в зону, або не хоче відселитися з місцевості обв'язкового відселення - всі її пільги скасувати. Я під час парламентського слухання говорив і зараз повторюю, що ми не будемо робити як колись - чорний «воронюк» під'їхав, забрав людину і повіз. Це серйозні речі. Ми будемо продовжувати працювати з цими людьми. Що стосується 30-кілометрової зони, то ми повинні запропонувати людям житло і переконати їх відселитися звідти, відносно ж другої зони ми дійшли іншого висновку. Те, що до десятиріччя збудовано житло для всіх сімей з дітьми і в травні-червні їм буде запропоновано переселитися - дуже добре. До середини наступного року ми повинні запропонувати всім іншим сім'ям вліхати. І паралельно з цим влітку й восени - провести комісійне обстеження кожної сім'ї та опитування. Якщо людина дає згоду, вона буде відселена. Якщо ні, вона залишиться в другій зоні жити, а нам треба змінити стратегію по відношенню до таких сіл. Треба повертати їх до статусу третьої зони, ітілювати в життя програму їх реабілітації, відновлювати газопостачання, водопоста-

Самосели.

54, яка стосується інвалідів-чорнобильців. Дехто каже, що ми зменшили їх соціальний захист, а дехто - що збільшили. Ми ж вважаємо, що ми просто нормально відрегулювали дане питання, встановивши, що максимальна інвалідська пенсія не повинна становити більше 50-60 млн. крб. Тому що зараз є чорнобильські пенсії по 120-130 млн. крб, а є і по 3-4 млн. Причому більші отримує, як правило, керівний склад, який не завжди прямо займався ліквідацією наслідків аварії.

Відрегулювали ми і 61 статтю. Останнім часом з'явилися публікації про нецільове використання чорнобильських коштів. Дійсно, є такі факти. І прокуратура отримала відповідне доручення. Але ж сума коштів, витрачених не за призначенням, становить до одного відсотка чорнобильського фонду. А от про інші, набагато більші витрати чогось ось вперто мовчать. Йдеться ось про що. Стаття 61 давала дозвіл перевозити через митний кордон України величезні обсяги товарів без сплати мита, відповідних податків і т.д. Президент звернувся до Верховної Ради з проханням скасувати ці пільги, оскільки загальна сума витрат, яких зазнав бюджет України за дев'ять місяців минулого року лише

українським і міжнародним організаціям, які мають у своїх структурах контрольно-ревізійні органи і можуть перевіряти використання одержаних коштів. І на цьому - поставити крапку. А то на двох створюють чорнобильську організацію, користуючись пільгами, перекачують мільйони крб., на двох ділять прибуток - і все, начебто, за законом. Тому ми й внесли відповідну поправку. Якщо хтось каже, що ми ущемили статтю 26, бо ліквідована винагорода за вислугу років, то хай знає, що вона ліквідована вже двома законами про річний бюджет - торік і в цьому році, така винагорода фактично не виплачувалася.

Ми відрегулювали також статтю 30 в частині супроводження дітей на курорт, що теж викликало в деякого незгоду. Але чому мають супроводжувати постраждалу дитину люди, які ніякого відношення до Чорнобиля не мають?

Хто ж тепер буде супроводжувати хвору дитину і, по суті, відпочивати з нею?

- На це має право лише чорнобильць. Досі траплялось так - їхали оздоровлюватися батьки окремо, а потім дитина окремо і з нею бабуся чи тьотя-дядечко, які ніякого відношення до Чорнобиля не мали. Можна було

чання, налагоджувати соціальну культуру.

- Ви кажете - газифікація, водопостачання... А реально може бути так - в одному селі залишиться кілька бабусь, на іншому хуторі дві-три сім'ї. Хто буде туди воду тягнути?

- Тим кільком бабусям запропонуємо переселитися в інше село, де лишиться більше людей і де є вільні хати. Не захочуть - хай живуть там, тоді треба забезпечити їм підвіз продуктів харчування, скажімо раз на тиждень, світло. Тобто там, де дві бабусі, буде лише найнеобхідніше, щоб забезпечити життя, там де 200-300 чоловік, відновлюватимемо газифікацію тощо.

А із зони, підкреслюю, треба виселити всіх. Цікава річ, коли українська делегація брала участь у підсумковій конференції МАГАТЕ, яка проходила у Відні напередодні 10-річчя Чорнобильської катастрофи, іноземні вчені казали, що треба зробити реєвакуюацію. Поселити людей всюди знову, крім території Рудого лісу і деяких плям у Прип'яті. На адресу ж політиків було багато критики, що вони, мовляв, перебільшили дійсні масштаби катастрофи і її вплив на здоров'я.

Я там виступив на заключному засіданні. По-перше, програма реєвакуюації, сказав я, буде коштувати мільярди американських доларів. По-друге, 30-кілометрова зона лишається науковим полігоном. А третє, і це головне - вчаний приїхав у зону, а через день поїхав. А самосели живуть там постійно, і не по-людськи ставитися до них, як до піддослідних пацюків. Причому жінка, мати думає не лише про себе та свій подвиг, а про те, що буде з її дітьми через десять поколінь, адже вона перед своєю жіночою суттю відповідає за те, що трапиться з її нащадками, як вплине радіація на гени. І її подвиг набагато більший, ніж вчених, що бувають там наїздами, які за десять років так і не відповіли, що буде з нею, з дітьми та онуками, гарантії твердої, що живи і нічого тобі не буде ніхто так і не дав.

- Там не тільки подвиг, а й легковажність зустрічається. Ви не вважаєте, що треба зайняти більш жорстку позицію відносно того, що дітей на канікули підкидають на природу в зону, до бабусі, дідуся, бо нема, мабуть, з ким їх лишити в місті.

- Якщо батьки утримують протягом року дитину, то яка необхідність кидати її влітку в зону «оздоровлювати»? Цього не повинно бути. Як це нема лишити з ким? Відпочинеш від дітей, коли вони стануть дорослими, а поки що відповідай за них. Тут однозначна наша позиція. Але ізолювати 30-кілометрову зону від всієї України неможливо. Ми повинні дати можливість поїхати на гробки тощо, люди повинні повертатися до могил предків, своєї пам'яті. Не можна лишати їх минулого.

інтерв'ю взяла Ю. НЕПОМНЯЦЬКА